

Poštnina plačana pri
pošti 2325 Kidričevo

ALUMINIJ

3-4/2019 Časopis družbe Talum d.d. Kidričevo

Razvoj zaposlenih
za obvladovanje
sprememb in
drugi izzivi

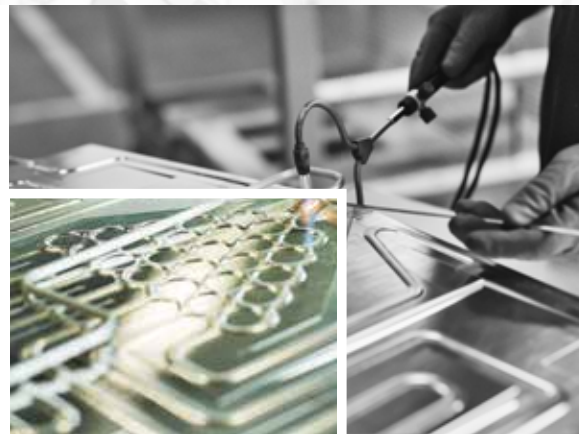
Stran 4

Kaj je za
Talum
ključno?

Stran 14

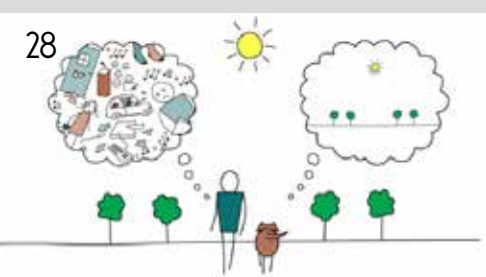
Z aprilom v nov
sistem evidence
delovnega časa

Stran 5

ALUMINIJ

V tej številki

UVODNIK UPRAVE: Razvoj zaposlenih za obvladovanje sprememb in drugi izzivi	4
DIGITALIZACIJA: Z aprilom v nov sistem evidence delovnega časa	5
BILI SMO: O pomenu metalurgije (in Taluma) za slovensko gospodarstvo	6
TRAJNOST: Eco Green Alu Can	7
INOVATIVNOST: Upam si!	8
POSLOVNI DOGODKI: Nakup vozila za transport anodnih kompletov	9
POSLOVNI DOGODKI: Projekt Rondelice 45.000	10
POSLOVNI DOGODKI: Selitev dela proizvodnje	11
POSLOVNI DOGODKI: Registrirali smo HEATRAPLATES	12
POSLOVNI DOGODKI: Mednarodni industrijski sejem v Celju	12
POSLOVNI DOGODKI: Karierna platforma za dolgoročno napovedovanje kompetenc	14
POSLOVNI DOGODKI: Izzivi in priložnosti aluminijске industrije: kaj je za Talum ključno?	14
POSLOVNI DOGODKI: Talum smo ljudje	17
INTERVJU: Vzdržljivost, iznajdljivost, dinamika in prilagajanje	20
BILI SMO: Učni dnevi v Talumu	24
BILI SMO: Koncert ob dnevu žena in materinskem dnevu	24
BILI SMO: Mladi mladim	25
BILI SMO: Povezava med odpadki in kemikalijami	25
BILI SMO: Obiskale smo knežje mesto	26
AKTIV KRVOGAJALCEV TALUM: Delite se v dobro drugega	27
LASTNA SKRB + TALUM = ZDRAVJE: Živeti tukaj in zdaj	28
POVEJ NA GLAS: Prvoaprilske potegavščine	29
KOLUMNA: Post	30
KRIŽANKA	31

Naslovnica: Arhiv Taluma (kolaž)

Časopis družbe Talum. Naslov uredništva: Talum, d. d. Kidričevo, Tovarniška cesta 10, 2325 Kidričevo, telefon: 02 79 95 108, e-pošta: aleksandra.jelusic@talum.si.

Izhaja dvomesečno v nakladi 2300 izvodov.

Uredniški odbor: Aleksandra Jelušič, glavna urednica, Danica Hrnčič, Lilijana Ditrin in Mateja Hergula Knežević, članice, ter Gregor Jurko, član.

Jezikovni pregled: Darja Gabrovšek Homšak

Prelom: Aleksandra Jelušič

Priprava za tisk in tisk: Tiskarna Ekart, d. o. o.

Časopis Aluminij tiskamo na reciklirani papir. To je naš prispevek k trajnostnemu razvoju skupine Talum. Pri tej številki smo prihranili:

5752 L vode 386 kg lesa 732 kWh električne energije

Tako smo proizvedli: 57 kg manj CO₂ 238 kg manj odpadkov

www.cycluspaper.com/nl/eco-calculator

ALEKSANDRA JELUŠIČ,
glavna urednica

Ljudje se moramo pogovarjati

»Danes ni dovolj,
da se samo pogovarjamo,
sposobni moramo biti učinko-
vitega pogovarjanja, saj je v
hitrem tempu življenja vsaka
beseda dragocena - poveza-
na je namreč s časom,
ki ga nimamo.«

Ena najpomembnejših sposobnosti človeka v njegovi evoluciji je bilo prav gotovo sporazumevanje. Z njim smo si razkrivali svoja občutja, misli, strahove in ideje. Sodobnost pa je poleg novih tehnologij in s tem povezanih komunikacijskih kanalov, ki imajo v svojem bistvu poslanstvo vse večje globalizacije, prinesla tudi fenomen vedno večje odtujenosti v smislu, da ljudje vedno redkeje uporabljamo najbolj primarno in naravno obliko komunikacije – komunikacijo iz oči v oči ali, povedano po domače, neposredno pogovarjanje. To, kar je bilo še pred časom naravno – da se ljudje pogovarjamo in fizično družimo, je v sodobnosti postalo znanost in izziv, s katerim se in se še bodo ukvarjali strokovnjaki. Tako niti ni čudno, da na knjižne police prihaja vedno več poljudne in strokovne literature, ki ljudi uči najbolj osnovne stvari – učinkovite komunikacije oziroma pogovarjanja.

Osebno nisem posebej navdušena nad priročniki, ki ljudi učijo živeti, misliti, doživljati ... So preveč populistični in enoznačni, pa vendar sem v teh dneh tudi sama prebrala eno izmed takšnih knjig, ki je naprodaj kar na prodajnih policah večjih trgovskih centrov. Naslov knjige je Veščine sporazumevanja, in če jo boste prebrali, vam ne bo škodilo. Kvečjemu vam bo dalo vpogled v to, kako se stvari z napredkom in globalizacijo zapletajo in kako zapletena postaja družba, v kateri vsak išče svoj prostor in poslanstvo.

Danes torej ni dovolj, da se samo pogovarjamo, sposobni moramo biti učinkovitega pogovarjanja, saj je v hitrem tempu življenja vsaka beseda dragocena – povezana je namreč s časom, ki ga nimamo. Prav zaradi tega se nismo več pripravljani na dolgo in na široko pogovarjati, temveč smo bolj naklonjeni kratki, jedrnat in učinkoviti komunikaciji. Že če pogledamo razne forume, družbena omrežja ali sporočila na telefonih, nam bo hitro jasno, da prevladujejo kratka sporočila z veliko simboli, ki danes učinkovito nadomeščajo pisano besedo. S kratko komunikacijo se ne samo izgubljata globina in veščina izražanja naših misli, več je tudi možnosti za nesporazume in iz tega izhajajoče spore.

A tako pač je. Časa, v katerem živimo, ne moremo spremeniti, lahko se mu le bolj ali manj učinkovito prilagodimo. Navsezadnje smo ga in ga še bomo sami ustvarjali. Prav zaradi tega danes marsikateri bralec poseže po prej omenjeni literaturi. V sodobni komunikaciji je namreč umetnost ohranjati njeno učinkovitost. Avtor recimo navaja, da v osemdesetih odstotkih »težav« na delovnem mestu ali v medsebojnih odnosih sploh ne gre za težave, temveč za nesporazume. Zanimivo pri tem je, kako hitro se ljudje oklenemo nasprotnih pogledov na reči, čeprav med nami v resnici sploh niso tako različni, kot je videti. Torej v osemdesetih odstotkih naša slaba volja sploh ni rezultat naše različnosti, temveč se preprosto ne razumemo.

Kako lahko na enostaven način rešimo ta izziv? Preprosto s pogovarjanjem in preverjanjem, ali smo drug drugega pravilno razumeli. To res zahteva od slehernega več potrpežljivosti in časa, pa vendar. Najdražji pri vsem skupaj je v resnici nesporazum, saj lahko ima daljnosežne posledice, vpliva na klimo v kolektivih in poruši zaupanje.

Ja, res je, tudi v uredništvu časopisa se prilagajamo novim generacijam komunikacije – naši prispevki postajajo krajši in bolj zgoščeni. Način podajanja se bo s časom še spreminjal, in če bomo hoteli biti učinkoviti, se bomo morali spreminjati tudi pisci vsebin.

Nekaj pa bo vendar vedno ostalo. Ostal bo človek, ostala bodo njegova čustva, hrepenenja, strahovi. To je vendar tisto, česar na dolgi rok ne bi želeli izgubiti, saj nas dela človeške. Ostale bodo zgodbe. □

Neki avtor (ne spomnim se njegovega imena) je zapisal, da je komunikacija kot branje dobrih knjig. Pri branju se lahko pomikaš med stranmi, lahko tudi večkrat prebereš najljubše poglavje. Vsak človek je samosvoja knjiga s samosvojo zgodbo, ki si zasluži vso pozornost in spoštovanje. Zato se jih bomo še naprej trudili zapisovati. Na ta način ustvarjamo Talumovo velikansko knjižnico človeških značajev, vrednot in zgodb, brez katerih ne bi bili to, kar smo.

NAGOVOR UPRAVE

Razvoj zaposlenih za obvladovanje sprememb in drugi izzivi

DANIEL LAČEN, član uprave Taluma

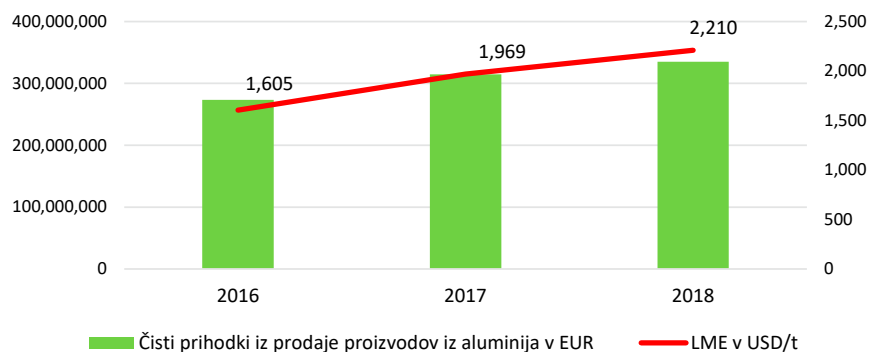
Glede na to, da so revizorji na terenu že končali svoje delo kontrole računovodskih in finančnih podatkov za leto 2018 in da bomo v času izdaje tega časopisa že prejeli revizorsko poročilo, je čas za pregled poslovnih rezultatov za leto 2018.

Na poslovanje skupine Talum pomembno vpliva cena aluminija na svetovnem trgu. Povprečna borzna cena aluminija, dosežena na Londonski borzi kovin (LME), je v letu 2018 znašala 2.210,08 USD/t oziroma 1.786,29 EUR/t in je bila v USD/t na ravni planirane, v EUR/t pa za 3 odstotke nižja od planirane. V primerjavi z letom 2017 je bila cena aluminija v USD/t za 7 odstotkov in v EUR/t za 3 odstotke višja.

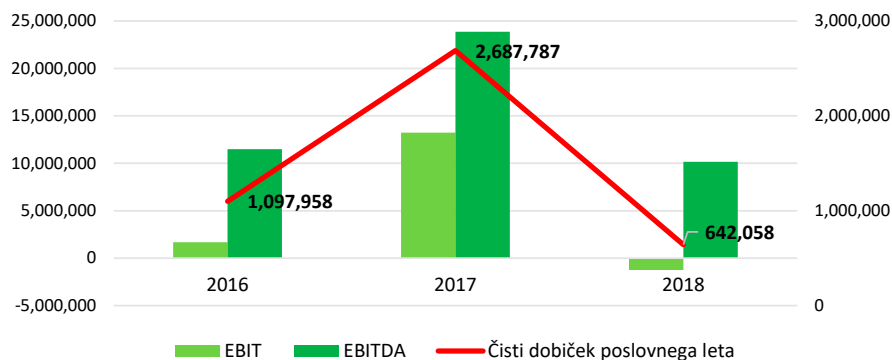
Dosežena nabavna cena glinice, izražena v EUR/t, je bila v letu 2018 za 8 odstotkov višja od planirane zaradi rasti indeksa API. Ta indeks je bil že v začetku aprila v trendu izjemnega naraščanja zaradi napovedanih ukrepov ameriške administracije proti Rusalu, pred tem pa je prišlo tudi do izpada polovice rafinerije Alunorte v Braziliji. Zgodovinsko najvišjo vrednost je dosegel 24. aprila 2018. Proti koncu junija so se indeksi ponovno stabilizirali, od avgusta dalje pa so spet izjemno naraščali.

V letu 2018 smo ustvarili 335.237.267 EUR skupnih čistih prihodkov od prodaje proizvodov iz aluminija, ki so na ravni planiranih za leto 2018 in za 7 odstotkov večji od ustvarjenih v letu 2017. Vzrok za doseganje načrtovanih postavk je v večjem fizičnem obsegu prodaje proizvodov iz aluminija za 1 odstotek, pri čemer smo nadpovprečno rast fizičnega obsega dosegli pri proizvodih z višjo dodano vrednostjo (rondelice, ulitki), (graf 1).

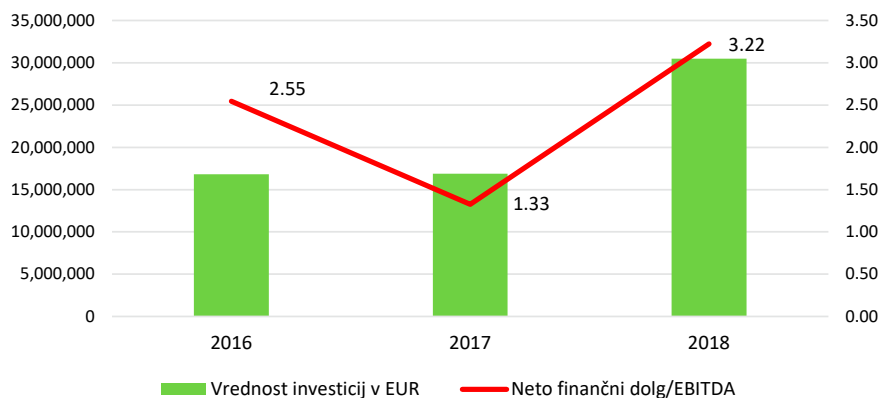
Graf 1: Prihodki od prodaje proizvodov iz aluminija in cena aluminija na LME

Graf 2: Gibanje EBIT, EBITDA in čistega dobička v EUR

Graf 3: Vrednost investicij in kazalnik NFD/EBITDA

Z aprilom v nov sistem evidence delovnega časa

KADROVSKA SLUŽBA, INFORMATIKA

Na vprašanje, kaj je čas, je težko enoznačno dogovoriti. Velikokrat slišimo krilatice, da je čas postal vladar sveta. Vsi se zavedamo, da je čas v našem življenju zelo pomemben dejavnik - sploh ko usklajujemo delovno in zasebno življenje.

Pomen časa in njegovo upravljanje

V Talumu se zavedamo, kako pomemben je čas oziroma njegovo upravljanje, saj organizacija dela zahteva vedno hitrejše prilagajanje in vedno več planiranja, da proces teče brez večjih motenj. Zahteva po sistemski prenovi opreme nas je spodbudila, da smo poskušali vpeljati čim več novosti, ki jih sistem omogoča in nam bodo na dolgi rok prinesle pozitivne učinke.

Prenovljen sistem evidence delovnega časa

Ob prenovi sistema smo ostali pri »starem zunanjem izvajalcu«, to je Četrta pot, saj nas glede na dolgoletno sodelovanje že pozna in smo verjeli, da bomo z njim najlažje vpeljali v življenje vse naše posebnosti. Prenovljeni sistem evidence delovnega časa je tako z aprilom 2019 začel živeti.

Novi možnosti spremljanja podatkov

Ob nekoliko prenovljenih modulih prinaša novi sistem za osnovne uporabnike, še posebej tiste, ki nimajo osebnih računalnikov, nove možnosti spremljanja podatkov, povezanih z evidenco delovnega časa. V sklopu prenove evidence delovnega časa je bilo tako nameščenih več novih infomatov, skupaj jih je zdaj 13.

Izobraževanje in informiranje

Za vse, ki imajo glede na prenovljeni sistem določene obveznosti in naloge, v teh dneh še vedno potekajo izobraževanja in informiranje, s pomočjo katerih bo uporaba novega orodja lažja, naše plače pa pravilno obračunane in izplačane.

Prehodi na nove sisteme običajno ne potekajo brez težav, zato je pomembno, da smo v takih primerih še bolj pripravljeni na medsebojno sodelovanje in strpnost.

Proizvodnja elektroliznega aluminija v letu 2018 zaradi zaostrenih razmer v panogi ni dosegla polne proizvodne zmogljivosti, saj je elektroliza C v zadnjem trimesečju leta 2018 obratovala s 136 elektroliznimi celicami. Tako smo v letu 2018 proizvedli 80.511 t elektroliznega aluminija, kar je za 4 odstotke manj, kot smo planirali. Elektroliza C je v letu 2018 kljub izklopom in zmanjšanju odjema obratovala stabilno in prispevala k stabilnosti elektroenergetskega sistema. Pri elektroliznem postopku za proizvodnjo aluminija, ki je v naših proizvodnih procesih energetske najintenzivnejši, smo po tokovnem izkoristku najučinkovitejši na svetu, po porabi električne energije na tono proizvedenega aluminija pa drugi.

V letu 2018 smo poskrbeli, da je oskrba z vsemi surovinami potekala nemoteno in skladno s potrebami proizvodnje skupine Talum.

Iz podatkov v skupinskem izkazu poslovnega izida za leto 2018 ugotavljamo, da je skupina Talum poslovno leto 2018 zaključila s pozitivnim čistim poslovnim izidom v absolutni vrednosti 642.058 EUR (graf 2).

Z več kot 30 milijoni EUR investicij v nove proizvodne zmogljivosti in v modernizacijo obstoječih proizvodnih naprav smo v letu 2018 še stopnjevali dinamiko investiranja preteklih let in s tem pripravili dobro osnovo za naslednje obdobje izkoriščanja nameščenih proizvodnih zmogljivosti. V investicijskem ciklu, ki ga bomo v letu 2019 postopoma zaključili, smo investicijska sredstva prednostno namenili programom, s katerimi dosegamo višjo dodano vrednost (graf 3).

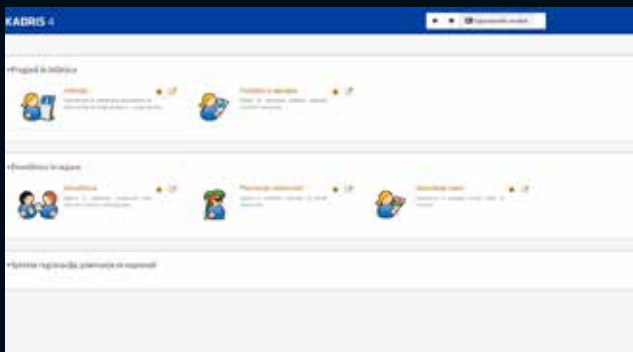
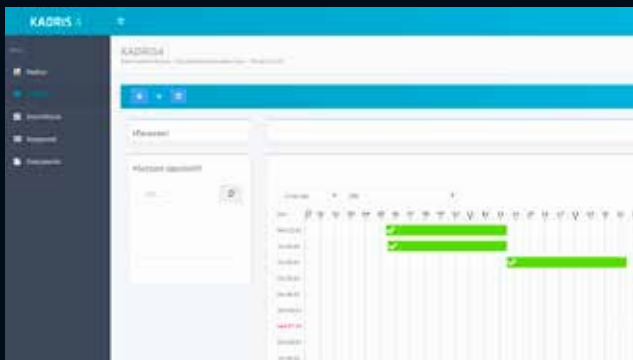
Na dan 31. 12. 2018 je bilo v skupini Talum zaposlenih 1.492 delavcev. Povprečna starost zaposlenih je bila v letu 2018 42 let.

Nadaljnje višanje dodane vrednosti na ravni celotne skupine je ključna usmeritev poslovne strategije za obdobje od leta 2019 do leta 2022. Višja dodana vrednost z inovativnostjo in razvojnimi partnerstvi, trajnostni razvoj z inoviranjem na področju materialov, izdelkov in tehnologij ter optimizacija procesov z digitalizacijo so ključne aktivnosti strategije. Ena njenih ključnih prioritet je tudi razvoj zaposlenih za obvladovanje sprememb. Zaposleni se morajo tudi na osebni ravni hitro prilagajati in spreminjati, skupina kot celota pa mora to ustrezno obvladovati. □

V nadaljevanju izpostavljamo novosti, ki so pomembne za slehernega talumovca. Te novosti so:

- Z novim sistemom uvajamo elektronsko obveščanje in vročanje dokumentov o odobritvi izrabe dopusta, prerazporeditvi delovnega časa, o nadurnem delu ... Informacije oziroma potrditev odobritve dopusta bomo odslej preverjali in imeli vpogled vanje v elektronski obliki na infomatih.
- Bolniške liste je po novem treba dostaviti v tajništvo svojih delovnih okolij. To velja tudi za tiste, ki imate osebnega zdravnika v OA Talum.
- Preko novega sistema poteka tudi naročanje malice, ki je enako kot doslej. □

BILI SMO

O pomenu metalurgije (in Taluma) za slovensko gospodarstvo

Strokovne konference in posvetovanja

NATAŠA VODUŠEK FRAS, FOTO: NATAŠA VODUŠEK FRAS

Slovenska metalurgija je močna in ima velik potencial za rast. V več kot 2.900 družbah za proizvodnjo kovin, predelavo in livarstvo je zaposlenih več kot 65.000 ljudi. Družbe ustvarijo več kot 10 milijard evrov prometa oziroma 23 odstotkov BDP. In kot je na strokovnih konferencah 100 let študija metalurgije na Slovenskem v okviru tradicionalnega, že 46. Skaka čez kožo, ki ga organizira Naravoslovnotehniška fakulteta Univerze v Ljubljani, in 28. Slovenskega oglaševalskega festivala v aprilu razložil dr. Stanislav Kores, vodja Strateškega razvoja, tudi EU dejansko temelji na metalurgiji. Leta 1952 so namreč Francija, Nemčija, Italija, Belgija, Nizozemska in Luksemburg ustanovili Evropsko skupnost za premog in jeklo (ESPJ), prav ta skupnost pa je bila osnova za kasnejše oblikovanje Evropske gospodarske skupnosti in EU.

Da je metalurgija v Sloveniji v preteklem obdobju pridobila pomen, je zasluga ključnih akterjev v panogi, ki so poskrbeli za načrtno povezovanje, sodelovanje in vlaganje v skupen razvoj ter s tem v konkurenčnost in obstanek na svetovnem trgu. Med temi akterji je tudi Talum, ki aktivno sodeluje pri glavnih projektih panoge. Trije ključni za letošni so: vzpostavitev pilotnega centra SiPCAST (Slovenski pilotni center za napredne strjevalne tehnologije lahkih kovin), vzpostavitev karijerne platforme za dolgoročno napovedovanje kompetenc (splošnih in specifičnih) za zagotavljanje dolgoročne konkurenčnosti slovenskega gospodarstva in oblikovanje interdisciplinarnega programa za kompozite (povezovanje multikomponentnih materialov in vključevanje vseh deležnikov z obeh področij).

Pomen povezovanja v partnerstva in inovativni pristopi so bili tudi v osredju predstavitve v okviru inovacijske konference Boosting Innovation for EU Industry: Industrial Infrastructures & Open Innovation Ecosystems v začetku aprila v Ljubljani. □

TRAJNOST

Eco Green Alu Can

GREGOR ZEČEVIČ

Gospodarski razcvet in rast kupne moči, globalizacija, široka paleta po meri potrošnika pripravljenih izdelkov, oblečenih v atraktivno embalažo, zadovoljujejo še tako zahtevnega potrošnika, vendar pa vse to po drugi strani prinaša negativne posledice: onesnaževanje okolja in povečane količine izpustov toplogrednih plinov.

Na srečo se potrošniki prebujamo in težimo k okolju prijaznejšim izdelkom. Vse močnejša okoljska ozaveščenost in zahteve upravljavcev blagovnih znamk zahtevajo od vseh udeležencev trajnostno upravljanje virov. Vse bolj pomemben postaja ogljični odtis izdelka – pojem, ki ga širša javnost v bližnji preteklosti ni poznala, danes pa oblikuje usodo številnih izdelkov.

Življenjska doba materialov, ki se uporabljajo v proizvodnji embalaže, je po oceni nemškega združenja proizvajalcev aluminija največ eno leto. V primerjavi z drugimi vrstami industrije je to zelo kratko obdobje, zato je trajnostno ravnanje v tem primeru ključno. V Talumu kot največjem proizvajalcu rondic v Evropi se zavedamo pomena podpore pakirni industriji. S pridom smo izkoristili največjo prednost aluminija, tj. lastnost neskončne reciklabilnosti, in za našega kupca, podjetje Alltub, proizvedli rondice, ki vsebujejo več kot 25 odstotkov odpadnega aluminija.

Priprava taline, ki mora vsebovati vsaj 25-odstotni delež odpadnega aluminija in hkrati izpolniti zahteve kupca glede kemijske sestave, je vse prej kot enostavna. A kot že tolikokrat v preteklosti se je tudi tokrat izkazalo, da skupaj zmoremo več. Sodelavci iz PE Livarna so pokazali vso svojo iznajdljivost, znanje in izkušnje in premagali tudi to oviro. S tem smo naredili prvi korak k realizaciji inovacije Eco Green Alu Can, katere vodilo je bilo ponuditi trgu okolju prijaznejši izdelek – rondice z manjšim ogljičnim odtisom. Alltub je iz Talumovih eco green aluminijastih rondic proizvedel pločevinke za razpršila in jih pod znamko »GO LIGHTER – eco LIGHT can« ponosno predstavil več kot 7.000 obiskovalcem sejma Aerosol & Dispensing Forum v Parizu. Zanimanje obiskovalcev in strokovne javnosti je bilo izjemno.

Talum je na vse bolj zahtevnem trgu embalaže dokazal, da je aluminij material prihodnosti, ki lahko zadovolji pričakovanja potrošnikov in ob tem ne obremenjuje okolja. □

Upam si!

Sodeluj v natečaju **Upam si!** in oddaj svoj inovativni predlog
med 1. majem in 30. junijem 2019.

Šteje vsak predlog, ki prispeva k skupnim ciljem.

To je lahko izdelek, storitev ali razrešitev
proizvodnega, tehnološkega, trženjskega, organizacijskega, okoljskega,
kadrovskega ali drugega izziva na inovativen način.

PARTNERSTVO PREDLOG
PLANET PROCES
5 P

JASNI ENOTNI
LAHKOTNI JUNAŠKI
DINAMIČNI USPEŠNI

65 LET

KOLESJE IDEJ

POSLOVNI DOGODKI

Nakup vozila za transport anodnih kompletov

BRANKO JURŠEK

FOTO: NATAŠA VODUŠEK FRAS

Vozila za transport anodnih kompletov so za nemoteno obratovanje elektroliznega procesa nujno potrebna.

Zaradi dotrajanosti starih vozil za transport, saj so stara 16 let ali več, in zaradi visokih stroškov vzdrževanja teh vozil smo se v PE Aluminij v letu 2017 odločili za nakup novega vozila. Pri izbiri dobavitelja smo bili zelo omejeni, saj gre za specifično namensko vozilo, proizvajalcev takšnih vozil za področje aluminijske industrije pa je v svetu bolj malo. Za Italijanski Techmo smo se odločili na osnovi preteklih izkušenj s tem dobaviteljem, njegove bližine in ugodne cene za dobavljeno vozilo. Po večkratnih razgovorih in usklajevanjih o nujno potrebni opremi vozila je bila v začetku leta 2018 podpisana pogodba o dobavi.

Vozilo za transport anodnih kompletov je bilo dobavljeno v Talum konec februarja letos, v začetku marca pa zagnano in dano v uporabo. Pri zagonu nismo zaznali skoraj nobenih težav, povezanih z motnjami v delovanju, za uporabnika pa je udobnejše in manj hrupno. Ker gre pri novem vozilu za nekoliko spremenjen koncept glede na pretekle modele, so pričakovani tudi nižji stroški vzdrževanja.

V začetnem obdobju uporabe bo na vozilu verjetno treba narediti še kakšno spremembo ali dodelavo, od voznikov pa bo zahtevalo tudi nekaj strpnosti in prilagajanja. □

POSLOVNI DOGODKI

Projekt Rondelice 45.000

TOMAŽ GODICELJ, FOTO: **TOMAŽ GODICELJ**

Sistem za hlajenje kolotov

V PE Rondelice smo v letu 2018 začeli izvajati strateški projekt Rondelice 45.000, s katerim pri posameznih proizvodnih operacijah povečujemo kapacitete za dodatnih 20 odstotkov.

Projekt obsega več podprojektov. Med njimi so vsebinsko in stroškovno najbolj zahtevni naslednji:

- modernizacija pakirne linije 1 in nakup novega peskalnika,
- nova kontinuirna žarilna peč s hladilnikom,
- nova izsekovalna linija za rondice,
- novo skladišče za kolute ozkega traku in izsekovalna orodja.

Podprojekt Novo skladišče za kolute ozkega traku in izsekovalna orodja smo februarja letos, kot prvo aktivnost v sklopu tega projekta, uspešno zaključili in prostore predali v uporabo. Preostali podprojekti so v fazi realizacije. Zaključeni bodo deloma avgusta in deloma septembra letos.

Z novimi prostori smo povečali površino za skladiščenje kolotov ozkega traku za 100 odstotkov, to je s 600 na 1.200 m². Vzpostavljen je tudi sistem za hlajenje kolotov in prezračevanje te nove skladiščne hale, kar znatno prispeva k prijaznejšim delovnim razmeram.

Pridobili smo tudi primernejši prostor za skladiščenje izsekovalnih orodij. □

Selitev dela proizvodnje

Izvedbeni del projekta z delovnim naslovom Izparilniki 3 je v aprilu v polnem teku.

RAJKO HABJANIČ, FOTO: RAJKO HABJANIČ

Gre za selitev trojnih škarij za pravokotni razrez in štanice Brück v nekdanje garaže OE Promet, v del, kjer je bila do lani kleparska delavnica Storal in sestavljalnica opreme za Kreal. V južnem delu delavnice bo od maja naprej potekal razrez toplotnih prenosnikov, izdelanih po tehnologiji roll bond. Selitev zajema še prestavitev enih vzdolžnih škarij iz obrata v priročno delavnico izparilnikov, prestavitev Bosio žarilne peči v razširjen nadstrešek na severnem delu obrata in prestavitev štanice Ravne v ne obratovalnem stanju v severni del delavnic bivšega prometa. Tako bomo maja ustanovili nov obrat Izparilnikov – združili ga bomo z obstoječo delavnico za dodelavo (kalibriranje, lotanje, testiranje, merjenje) in zdaj še za razrez in pakiranje.

V obstoječem obratu ostanejo linija za valjanje expandal, napihovalne preše, žarilna peč na novi lokaciji, priročno delavnica, kjer pripravljamo štančna orodja, dodane bodo škarje in po novem tudi postaja za merjenje volumna toplotnih prenosnikov. Na lokacijo, kjer smo do danes imeli razrez, bo postavljena nova štančna linija za rondelice, na zahodnem delu, kjer smo imeli žarilno peč Bosio, pa bo v drugi polovici leta postavljena nova žarilna linija za rondelice. Tako bomo obratovali predvidoma nekaj let. Vse bolj pa si tako v Rondelicah kot v Izparilnikih želimo, da bi čim prej prišli do stanja, ko bomo lahko ločeno vsak v svojem obratu odgovorno zagotavljali varno, ekonomično in vitko proizvodnjo.

V marcu nam je z velikimi napori – tudi z delom popoldan, ponoči in ob vikendih – uspelo pripraviti vso potrebno zalogo za varno in redno dobavo kupcem. □

Rezultat izjemnega angažiranja zaposlenih je tako tudi rekordna mesečna proizvodnja ekipe ene izmene, in to 76.305 kg oziroma 101.607 kosov uparjalnih plošč in drugih toplotnih prenosnikov. Čestitke celotni ekipi!

POSLOVNI DOGODKI

Registrirali smo

 HEATRAPLATES[®]

RAJKO HABJANIČ, NATAŠA VODUŠEK FRAS

Široka paleta naših aluminijastih toplotnih prenosnikov, narejenih po tehnologiji roll bond, ki se uporabljajo v različnih industrijskih panogah, bo odslej na trgu prepoznana pod novo blagovno znamko HEATRAPLATES.

Ob kreiranju nove blagovne znamke smo želeli oblikovati mednarodno prepoznavno ime, ki samo po sebi povzema funkcionalnost obojestranskega prenosa toplote (sprejemanje ali oddajanje), povzema lastnosti ploščatosti in tankosti ter se ne omejuje na uporabljeni material in postopek izdelave ali medija, ki se uporablja za prenos toplote po kanalih plošč.

Debelina Talumovih ploščatih toplotnih prenosnikov je skupaj s kanali od 3,5 do okoli 5 mm in za vgradnjo zahteva zelo malo prostora. Postopek izdelave oziroma uporabljena tehnologija roll bond omogoča odlično razporeditev kanalov za prenosni medij, kar pomeni veliko učinkovitost prenosa toplote. Uporabljeni aluminij, iz katerega so prenosniki izdelani, pa omogoča prostorsko oblikovanje in hkrati zelo malo doda k skupni teži končnega proizvoda, v katerega se prenosnik vgrajuje. Prenosni mediji so lahko plini ali voda oziroma glikol.

Predstavitvi nove blagovne znamke HEATRAPLATES bomo posebno pozornost namenili na prihajajočem sejmu The Battery Show Europe od 7. do 9. maja v Stuttgartu. □

POSLOVNI DOGODKI

Predstavili smo

NATAŠA VODUŠEK FRAS, TOMAŽ PUŠNIK

FOTO: **NATAŠA VODUŠEK FRAS**

Med ponujenimi zadnjimi industrijskimi novostmi 900 blagovnih znamk iz 32 držav so si obiskovalci Mednarodnega industrijskega sejma lahko ogledali tudi predstavitev skupine Talum. Nosilec predstavitve je bila storitvena odvisna družba Talum Servis in inženiring. Organizator sejma, ki je v Celju potekal od 9. do 12. aprila, je v štirih sejmskih dneh zabeležil več kot 15.000 obiskovalcev, kar je nekaj več kot 25-odstotna rast obiska.

V ospredju Talumovega sejmskega nastopa so bile storitve servisiranja opreme, strojogradnje, izdelave orodij ter generalne obnove livnih strojev in livniških peči. Predstavili smo avtomatizacijo in robotizacijo procesov za potrebe avtomobilске industrije (robotske livne celice, celice za finalizacijo obdelave ulitkov in celotne proizvodne linije za končno mehansko obdelavo, kontrolo in pakiranje ulitkov) ter zastopstvo za Euroma Group za jugovzhodno Evropo. Zanimanje tako za ponudbo Euroma Group kot tudi za naše storitve je bilo veliko. Obiskovalci so se zanimali predvsem za opravljanje raznih servisnih storitev, remontov, predstavitev celotnih linij in avtomatizacijo delovnih procesov. Zaradi prepoznavnosti skupine Talum so nas na razstavnem prostoru obiskali tudi številni ponudniki opreme in storitev za našo proizvodnjo.

se na največjem **industrijskem sejmu v regiji**

Sejmsko dogajanje na razstavnih prostorih je spremljal bogat strokovni program. Med drugim je bilo mogoče prisluhniti Tomasu Iblerju iz korporacije Fanuc. Ibler je govoril o prihodnosti avtomatizacije in med drugim razložil, da trg industrijskih robotov izjemno raste, saj zadnja leta dosega kar 20-odstotno povprečno letno stopnjo rasti. To je po njegovem posledica močnega pritiska na znižanje proizvodnih stroškov, povečanje kakovosti in prilagodljivosti proizvodnega procesa. Če želijo proizvodna podjetja ostati uspešna, ne gre za vprašanje, ali morajo poslovanje avtomatizirati, temveč se sprašujejo le, kdaj naj to storijo. □

Na državnem prvenstvu varilcev **trije Talumovi varilci**

IGOR JEZA, FOTO: **IGOR JEZA**

V okviru sejma je tradicionalno potekalo tudi državno tekmovanje varilcev, ki ga pripravljajo Društvo za varilno tehniko Maribor, SKEI Slovenije in Celjski sejem. Talumove barve so zastopali Sandi Svenšek, Jernej Žunkovič in Andrej Cmrečnjak. Varilci so se pomerili v teoretičnem in praktičnem delu. Praktični del tekmovanja je obsegal varjenje po postopkih MAG (135) in TIG (141). Letos se je tekmovanja udeležilo 32 tekmovalcev. Talumovi varilci so tudi tokrat pokazali odlično znanje in praktične veščine. Zastopali so nas mladi varilci, zato so njihovi dosežki (7., 8. in 11. mesto) vredni pohvale. Zlasti je izstopal Sandi Svenšek, saj je teoretični del opravil z odliko, najbolje od vseh udeležencev. □

POSLOVNI DOGODKI

Karierna platforma za **dolgoročno napovedovanje kompetenc**

NATAŠA VODUŠEK FRAS, FOTO: NATAŠA VODUŠEK FRAS

V projektu je bila oblikovana karierna platforma za lažje napovedovanje potrebnih kompetenc in boljše povezovanje z izobraževalnimi ustanovami. Prednosti karierne platforme je ekipa Taluma v sodelovanju z GZS konec februarja predstavila ministrici za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti Kseniji Klampfer in ministru za gospodarski razvoj in tehnologijo Zdravku Počivalšku.

Z napovedovanjem potreb po kompetencah na karierni platformi bodo podjetja znala usmeriti svoje zaposlene v razvoj pravih kompetenc, na drugi strani pa bo ministrstvo za izobraževanje na tej platformi lahko dobilo informacije, s katerimi bo lahko pravočasno in ustrezno prilagajalo vsebine izobraževalnih programov – od poklicnih do doktorskih ravni izobraževanja. Mladi, zaposleni in brezposelni, bodo tako imeli dober pripomoček za karierno orientacijo in načrtovanje poklicne poti. Talum je v pilotnem projektu razvoja človeških virov, ki ga je vodila GZS v okviru projekta SRIP MATPRO, sodeloval poleg 11 drugih podjetij, vodilnih v verigah vrednosti, in štirih inštitucij znanja. Ministrica Ksenija Klampfer, ki je Talum obiskala prvič, je obisk sklenila z ogledom proizvodnje v PE Rondelice.

Člani Združenja kovinskih materialov in nekovin v Talumu

Upravni odbor Združenja kovinskih materialov in nekovin je sredi marca redno sejo izvedel v Talumu. Na dnevnem redu so bile volitve v organe GZS, največ pozornosti pa so namenili dogovoru o politiki plač. Pri tem so opozorili na številne izzive, ki čakajo člane združenja na tem področju. Delovni obisk v Talumu so sklenili z ogledom proizvodnje.

Za zagotavljanje dolgoročne konkurenčnosti slovenskega gospodarstva morajo podjetja skrbno načrtovati razvoj kadrov in usmerjati zaposlene v razvoj pravih kompetenc, zato je konzorcij SRIP MATPRO – Materiali kot končni produkti izvedel pilotni projekt Razvoj človeških virov. □

POSLOVNI DOGODKI

Izzivi in priložnosti
aluminijske
industrije:

kaj je za Talum ključno?

Letna srečanja s
predsednikom uprave

**LILIJANA DITRIH IN SLUŽBA ZA
ODNOSE Z JAVNOSTMI**

FOTO: **ALEKSANDRA JELUŠIČ,**
LILIJANA DITRIH

Letna srečanja s predsednikom uprave predstavljajo obliko neposredne komunikacije

Vsako leto v aprilu širšemu krogu sodelavcev predstavimo stanje v panogi, poslovanje, cilje in izzive za prihodnost, kadrovska gibanja, dosežke na področju inovativnosti ter razvoja in raziskav. Posebej pomembna so vprašanja in pobude, ki jih postavljajo udeleženci.

Na letnem srečanju so sodelavce nagovorili Marko Drobnič, predsednik uprave Taluma, Stanko Kores, vodja Strateškega razvoja, Vesna Košir, skrbnica inovativne dejavnosti, ter Darja Vodušek Vtič, vodja Kadrovske službe. Nagovorom je sledila še poslovna simulacija.

MARKO DROBNIČ, predsednik uprave Taluma **Oris razmer ter izzivov in priložnosti aluminijske industrije – napoved poslovanja skupine Talum za leto 2019**

Predsednik uprave je v svojem nagovoru opozoril na turbulentne in izredno nepredvidljive razmere v panogi, pogosto tudi »skregane z logiko«. To od nas zahteva hitro ukrepanje, prilagajanje, smeje in premišljene odločitve, veliko sodelovanja in odprtosti, inovativnosti, ustvarjalnosti in zavzetosti. Talumovci moramo zapupati v to, kar delamo, in kar največ sodelovati, saj vsi delamo za našega kupca. Marko Drobnič je znova spomnil na formulo uspeha (SKIP = strast * (kakovost + izvedba + pričakovanja)) in na dejstvo, da bomo za dolgoročni razvoj morali vsi ustvariti več ali pa z manj enako kot doslej.

STANKO KORES, vodja Strateškega razvoja **Aluminij – nekoč, danes, jutri**

Vodja Strateškega razvoja nas je popeljal skozi zgodovino uporabe aluminija ter nam predstavil pomen razvojno-raziskovalnih aktivnosti, dosežke in cilje. Posebej je poudaril, da vsi skupaj raziskujemo za naš Talum.

Vodilo, ki mu pri tem sledimo, je: »Kupec je naš najpomembnejši obiskovalec in ni odvisen od nas, temveč smo mi odvisni od njega. Ni izven našega poslovanja, temveč je njegov del. S tem, ko kupcu ustrezemo, mu ne delamo usluge. Kupec dela uslugo nam, saj nam da možnost, da mu ustrezemo.«

VESNA KOŠIR, skrbnica inovativne dejavnosti **Predstavitev inovativne dejavnosti v skupini Talum – Talumovo kolesje inovativnosti**

Skrbnica inovativne dejavnosti je inovativnost predstavila kot zobnik kolesja strategije v skupini Talum. Naš letošnji cilj je doseči, da bi vsak zaposleni podal vsaj en koristen predlog. Ob letošnji, 65. obletnici delovanja Taluma je tema natečaja Upam si! Kolesje idej – LJUDJE (lahkotni, junaški, uspešni, dinamični, jasni, enotni).

DARJA VODUŠEK VTIČ, vodja Kadrovske službe

Vodja Kadrovske službe je kadrovska gibanja predstavila v številkah ter poudarila izzive na področju pridobivanja novih sodelavcev, pomena medgeneracijskega prenosa znanja in izkušenj ter pomen lastne in Talumove skrbi za psihofizično zdravje sodelavcev. Podala je tudi pojasnila v zvezi z novim pristopom k evidenci delovnega časa. □

Ob koncu srečanja smo se dotaknili še vrednot, ki nas povezujejo, predvsem znanja in odličnosti, skrbnosti in odgovornosti ter vztrajnosti in zavzetosti. V prihodnje bo poleg naštetih vrednot v še večji meri treba živeti odprtost in sodelovanje, ustvarjalnost in podjetnost, prilagodljivost ter razvojno in trajnostno naravnost.

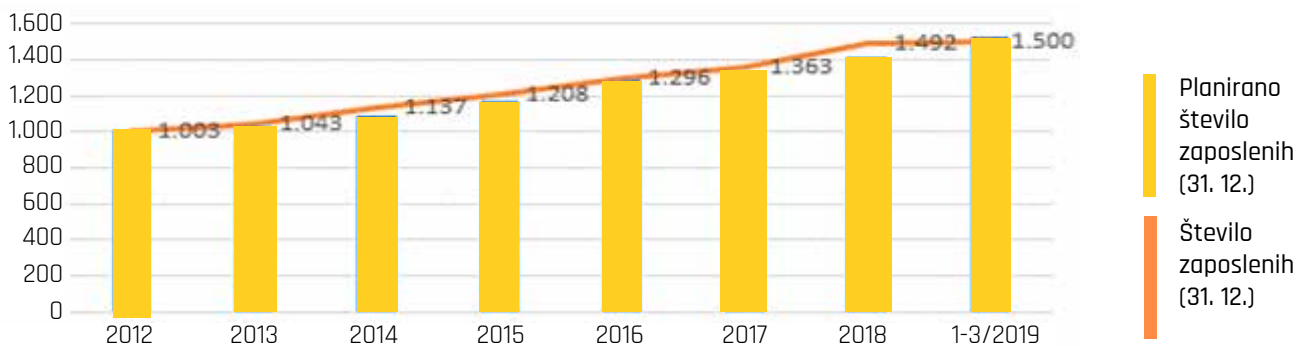

POSLOVNI DOGODKI

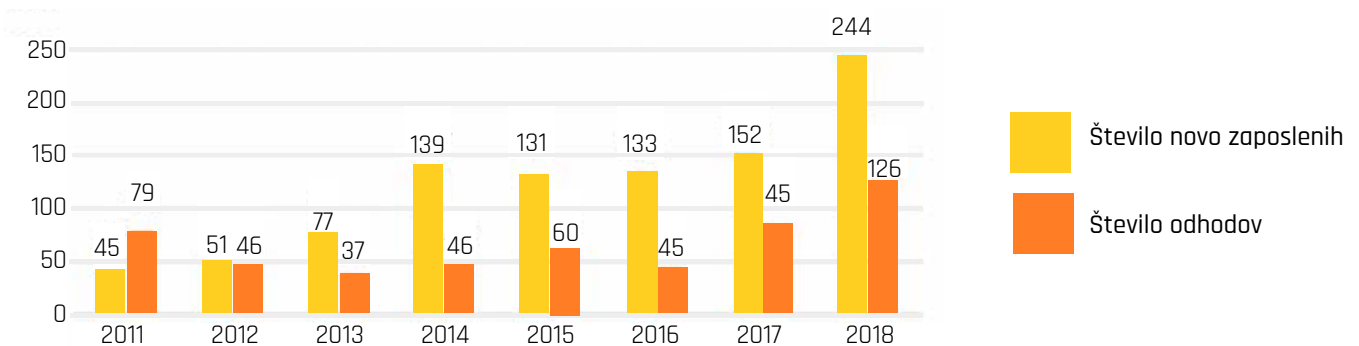
Talum smo ljudje

DARJA VODUŠEK VTIČ

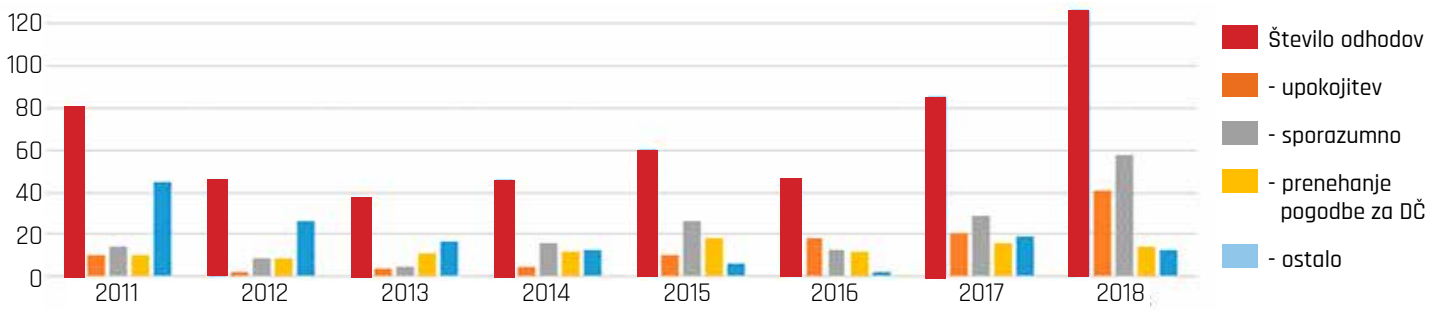
Talum smo ljudje. Ljudje smo tisti, brez katerih ni mogoče graditi prihodnosti. Kljub temu je treba tudi ljudi in nanje vezane aktivnosti kdaj »pogledati« skozi prizmo števil, ki o našem podjetju povedo marsikaj. Zato smo na letošnjem srečanju s predsednikom uprave ponovno predstavili nekaj trendov gibanj in aktualnega stanja zaposlenih. Število zaposlenih po letu 2012 počasi narašča. Največja rast števila zaposlenih je v PE Ulitki. Povečal se je tudi delež odhodov, k čemur je precej prispevalo povečano število upokojitev (graf 1, graf 2, graf 3 ter tabela 1).

Graf 1: Planirano in dejansko število zaposlenih

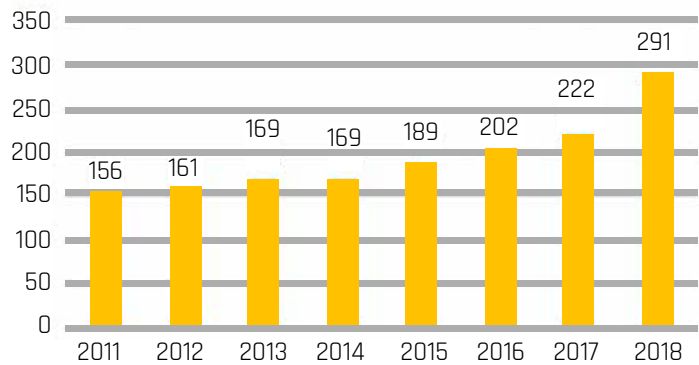
Graf 2: Prihodi in odhodi

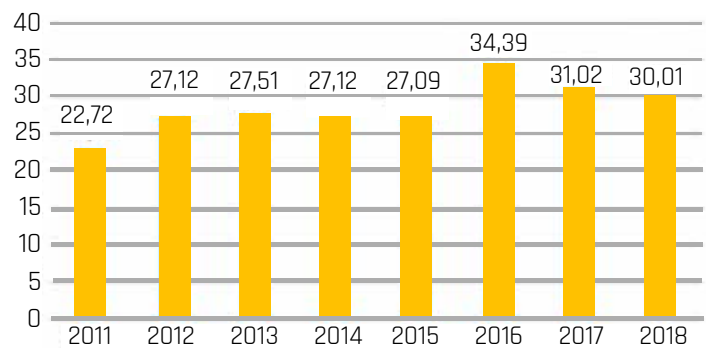
Graf 3: Odhodi po razlogih

Še vedno je največ talumovcev zaposlenih na IV. stopnji strokovnosti, še največ tehničnih smeri. Zaradi povečanega zaposlovanja žensk v proizvodnji se je vidno povečalo tudi njihovo število (graf 4 in graf 6).

Verjamemo, da nam bo prenovljeni sistem evidence delovnega časa kljub začetnim težavam prinesel številne koristi. Za vse nas predstavlja orodje, ki nam omogoča bolj transparentno spremljanje in planiranje našega delovnega časa. Ta bo namreč tudi v prihodnje zelo pomemben, saj se zdi, kot da teče vedno hitreje, čeprav bi včasih vsem koristilo, da bi ga za trenutek ustavili.

Graf 4: Število zaposlenih žensk (31. 12.)

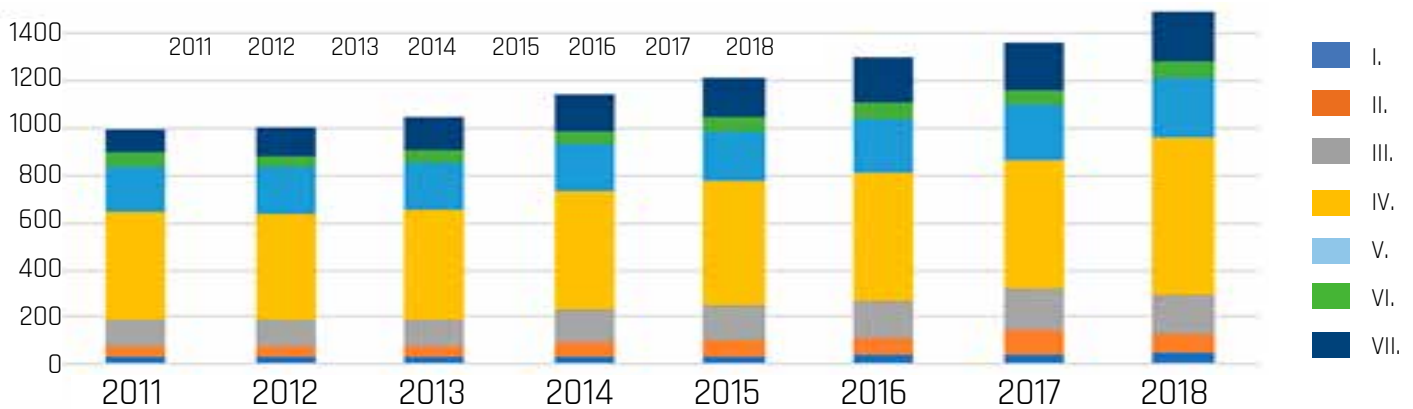

Graf 5: Povprečno število ur usposabl./zaposlenega (ur)

Tabela 1:
Stanje zaposlenih skupaj ter po družbah in PE na dan 31. 12. 2018 oz. 31. 3. 2019

	SKUPINA TALUM	TALUM SERVIS IN INŽ.	TALUM INŠTITUT	EKOTAL	EKOTAL PRO	VITAL
Stanje 31. 12. 2018	1492	202	38	81	4	51
Stanje 31. 3. 2019	1500	209	34	82	4	50

Znanje in odličnost sta vrednoti, ki sta po ocenah udeležencev srečanj visoko vrednoteni tako glede na to, kako ju živimo, kot tudi na to, kako ju bomo morali v prihodnje. Že tretje leto zapored ostajamo nad 30 urami v povprečju na zaposlenega. Cilja ohranjanja bolniške odsotnosti pod 5 % žal že nekaj časa ne dosegamo. Zato nam mora biti tudi v prihodnje eden ključnih izzivov delovati preventivno in na dolgi rok ohranjati psihofizično kondicijo (graf 5).

Graf 6: Stanje po zahtevani stopnji izobrazbe

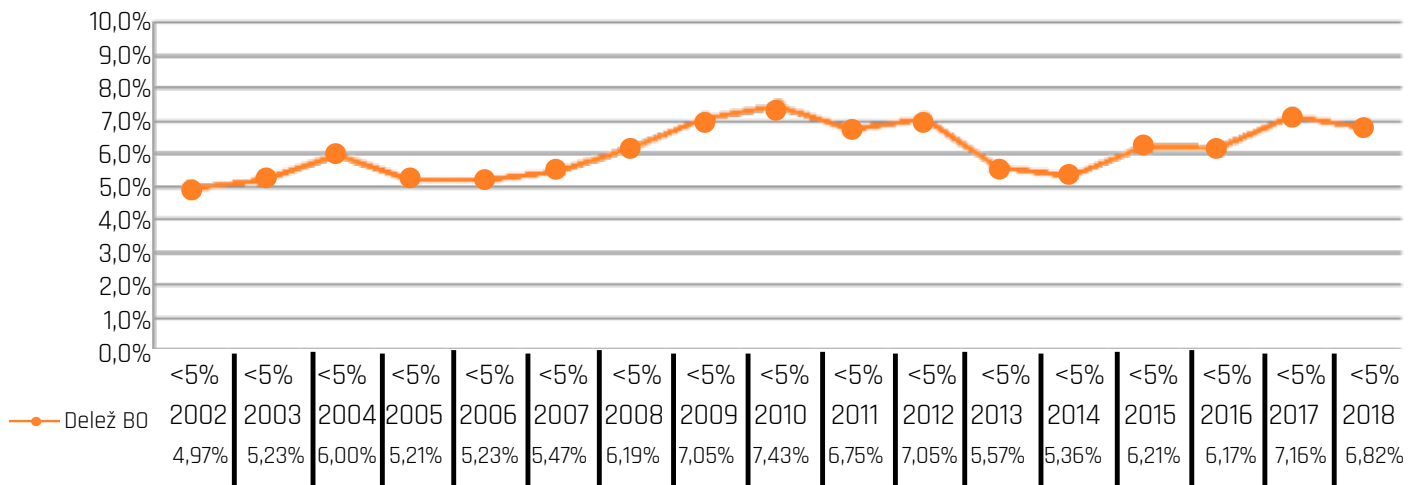

Tabela 7: Bolniška odsotnost v skupini Talum

VARGAS-AL	TALUM IZPARILNIKI	TALUM ŠABAC (Beograd)	TALUM BIJELJINA	PE Aluminij	PE Livarna	PE Rondelice	PE Ulitki	PE Upravl. z energijo	Službe
55	38	2	9	154	144	157	357	33	167
55	35	0	9	157	139	158	376	31	161

INTERVJU

Vzdržljivost, iznajdljivost, dinamika in prilagajanje

Pogovor s
Stankom Kozelom,
sodelavcem iz družbe
Talum Servis in inženiring

MARJETKA OREL, FOTO: STANKO KOZEL

Marsikatero področje v Talumu od nas sodelavcev zahteva vsestranske veščine in vrline, saj se po eni strani prilagajamo dinamičnosti potreb v proizvodnji, po drugi strani pa zagotavljamo, da sistemsko delo poteka neprekinjeno. Takšno je tudi delo sodelavca Stanka Kozela iz odvisne družbe Talum Servis in inženiring, ki deluje na področju strojegradnje in elektroinstalacij. Redkokdaj se zgodi, da s sodelavci opravlja delo na enem mestu več dni, zato so pri njihovem delu izredno pomembne lastnosti vzdržljivost, iznajdljivost in prilagajanje. Te lastnosti prepoznamo tudi v našem tokratnem intervjuvancu, ki v Talumu na delovnem mestu elektrikarja deluje tri leta. Ima veliko znanja na tehničnem področju, v njegovem talentu pa lahko uživamo tudi bralci časopisa AluminiJ, saj je večina fotografij v našem dvomesečniku njegovih. Kako bomo za intervju fotografirali Stanka, ki ima merila visoko postavljena, zato ni bilo lahko vprašanje.

»Z vsemi
enkratno
sodelujemo in
se trudimo za
skupen uspeh
in korekten
odnos.«

Pri vašem delu se prepletajo vnaprej načrtovane naloge pri strojogradnji in dinamičnost s področja vzdrževanja. Katera dela raje opravljate?

Na obeh področjih moram biti zelo dobro tehnično podkovan. Zagotovo mi naloge v strojogradnji predstavljajo večji izziv že zaradi zahtevnosti. Delo s področja vzdrževanja je bolj zapleteno in stresno v smislu hitrega odreagiranja na različne situacije.

Trenutno se ukvarjate predvsem z delom pri vzdrževanju in novih elektroinstalacijah. Kako bi opisali po vaši oceni idealnega zaposlenega na tem področju? Kakšne bi bile njegove karakterne lastnosti in katera znanja bi potreboval?

Ustrezna izobrazba s področja elektrotehnike je prvi pogoj za uspešno opravljanje dela pri elektroinstalacijah. Med prednosti zaposlenega bi štel številne delovne izkušnje na področju industrijske elektrotehnike, zagotovo mora biti delo zanj atraktivno, zanimivo, predstavljati mu mora izzive, da lahko vse to dosega, pa mora biti prilagodljiv, energičen in dinamičen na različnih področjih.

Kako dinamičnost tega področja sovпада z vašo naravo? Zdi se, da dobro, saj ste človek izzivov.

Res je, dinamičnost je moja vrlina na vseh področjih, tudi doma. Pri vseh projektih, ki se jih lotim, sem natančen, energičen in se potrudim po svojih najboljših močeh, a to zna biti včasih tudi izčrpavajoče.

Delujete pri projektih, pri katerih sodelujete s sodelavci v Talumu in tudi z zunanji partnerji. Kaj pogrešate v sodelovanju v Talumu in na kakšne težave največkrat naletite v sodelovanju z zunanji partnerji?

Moje delo je takšno, da sodelujem z zaposlenimi na različnih področjih v podjetju, kar daje mojemu delu še večjo razgibanost. Z vsemi enkratno sodelujemo in se trudimo za skupen uspeh in korekten odnos. V sodelovanju z zunanji partnerji pa imam včasih občutek, da se ne zavedajo v celoti kakovosti naše strokovne podkovanosti.

Pri načrtovanih projektih je zelo pomembno, da izpolnimo pogoje, ki jih postavlja kupec. Če vam projekta ne uspe dokončati v pravem času, lahko to za nas pomeni velik finančni izpad. Kakšno je zavedanje sodelavcev o pomembnosti dokončanja projekta ob določenem terminu?

Naša ekipa se zadanih rokov zelo zaveda, a žal smo v procesu dokončanja projekta zadnji izvajalec, zato smo posledično velikokrat v stresu. Včasih smo mi tisti, ki moramo strniti delo in ga hitreje dokončati, da so naloge uspešno izvedene v predpisanem roku.

Glede na »leteče« delo, pri katerem se srečujete z veliko ljudmi, so potrebne tudi komunikacijske veščine. Kakšni so po vaše izzivi dela z ljudmi?

Običajno pred fotografiranjem najprej predstavim sebe in svoje delo, nato spoznam ljudi, s katerimi sodelujem oziroma jih fotografiram. Stremim za tem, da fotografiranje vsakič poteka v sproščenem vzdušju, prežetem s humorjem. Na tak sproščen in iskren odnos prisegam tudi pri svojem delu v Talumu. S sodelavci v ekipi smo zelo povezani, naša medsebojna komunikacija je pristna in iskrena, na tak način pa se trudimo sodelovati tudi s preostalimi ekipami v podjetju.

Vaše delo zahteva zbranost in uigranost vseh članov ekipe, še posebej zaradi zahtevnosti nalog, s katerimi se srečujete. Kako pomembna je pri tem odprtost do prilagajanja in kako nam gre to od rok?

Naše delo je timsko, zato je prilagajanje nuja in osnova za vsakršno delo oziroma za njegov uspeh. Medsebojno sodelovanje, spoštovanje različnosti, prilaganje različnim situacijam, hitro odreagiranje in dinamičnost so ključne vrline vseh sodelavcev našega tima za uspešno opravljanje zadanih

»Naše delo je timsko, zato je prilagajanje nuja in osnova za vsakršno delo oziroma za njegov uspeh.«

Pri izobraževanju mladih sodelavcev sodelujete tudi v vlogi mentorja. Kakšni bodo po vašem mnenju izzivi, ki jih bodo srečevali mladi na vašem področju?

Res je, pridobil sem nov naziv »mentor«. Z mladimi rad sodelujem, saj sem tudi po naravi nekoliko »otročji« oziroma se lahko brez težav spustim na njihovo raven. Različna dela jim znam približati na drugačen, zanje atraktiven način in jih pri tem tudi nasmejati oziroma jih ustrezno motivirati za uspešno opravljene naloge. Z mladimi imam kar nekaj izkušenj že iz prejšnjih zaposlitev, zato mi delo z njimi predstavlja dodaten izziv in me osebno bogati. Razvoj tehnologije je izjemno hiter. Mladi se bodo zaradi tega neprestano izobraževali in izpopolnjevali obstoječa znanja, pridobivali nove izkušnje in dohitevali nove tehnologije.

Kako ste sami kos izzivom, ki jih prinaša vedno hitrejši napredek tehnologije?

Tehnologija se zares hitro spreminja, zlasti na področju fotografije ji sledim, se izpopolnujem in poskušam slediti trendom. Spreminjajoča se tehnologija nam lahko veliko olajša, če jo le znamo uporabljati. Je pa res, da smo vedno bolj zazrti v različne zaslone (mobitele, računalnike, različne stroje ...) in manj družabni oziroma nam včasih zmanjka energije za komunikacijo.

Vzdržljivost, ki je potrebna v vašem vsakdanu, ohranjate tudi z rednim ukvarjanjem s športom. Koliko maratonov ste že pretekli? Koliko kilometrov imate letos že v nogah?

Res je. Kondicijo vzdržujem z rednimi obiski fitnesa in tekom. Oboje mi predstavlja predvsem sprostitvev in z obojim si nabere dodatno energijo, ki je pri razgibanem delu in družini zares ni nikoli preveč. Letos sem za boljše počutje pretekel okrog 200 kilometrov. Sami maratoni niso moj cilj, ampak dokaz samemu sebi, da zmorem vse, kar si zadam, in občutek, preteči vsak zadani maraton, je zares neponovljiv in enkratni. Vsa ta kondicija mi še kako koristi, na vseh področjih dela in ustvarjanja.

Je fotografiranje za vas hobi, ob katerem se sprostite, ali nov izziv, pri katerem si prav tako visoko postavljate merila?

V začetku je bilo fotografiranje zame sprostitvev, v vseh letih ustvarjanja pa je preraslo ta okvir in postalo profesionalno. Od mene zahteva vedno strožja merila in perfekcija. Fotografiranje v Talumu mi predstavlja neki nov izziv v profesionalnem ustvarjanju, saj je specifično in edinstveno na tej strokovni ravni. Trudim se profesionalno delovati in se razvijati, kar same po sebi povedo tudi moje fotografije.

Kako bi sebe fotografirali za intervju?

:-)

Stanko nam je na zadnje vprašanje najprej odgovoril le z nasmeškom, sami pa ugotovite, kaj smo čez nekaj dni prejeli v uredništvo časopisa Aluminij. □

BILI SMO

Učni dnevi v Talumu

MATEJA HERGULA KNEŽEVIĆ

FOTO: NATAŠA VODUŠEK FRAS

V marcu in aprilu 2019 smo v Talumu v sodelovanju s Šolskim centrom Ptuj izvedli učne dneve za dijake.

Obiskali so nas dijaki Srednje strojne šole Ptuj in Srednje elektro in računalniške šole Ptuj. Naših srečanj je bilo pet, skupaj pa to pomeni kar 57 dijakov. Dijaki se izobražujejo v programih strojni tehnik, elektrotehnik, električar, tehnik mehatronike in mehatronik operater. Ti programi so za Talum ključni, hkrati pa so tudi deficitarni, zato je sodelovanje že v času šolanja še toliko bolj pomembno. Namen obiskov dijakov je spoznavanje s sodobnimi tehnologijami, delovnim okoljem in priložnostjo za zaposlitev v Talumu.

Na obiskih smo dijakom predstavili strokovne vsebine in jim omogočili spoznavanje z delom v realnem delovnem okolju. Sodelavec Sergej Hribernik iz družbe Talum Servis in inženiring je za dijake strojne šole pripravil teoretično predstavitev z naslovom »Od ideje do izdelka«. Predstavil je tri tipe orodij za litje aluminija in v videu prikazal proces litja. V nadaljevanju so dijaki v orodjarni spoznavali proces izdelave orodja za litje aluminija – od konstruiranja, nabave in razreza različnih materialov, do obdelave in na koncu sestave orodja. Za dijake elektro šole je sodelavec Aljaž Pišek, prav tako iz družbe Talum Servis in inženiring, predstavil projekte avtomatizacije, ki smo jih tudi že aplicirali v proizvodnji, v PE Ulitki, in dijaki so si v nadaljevanju to tudi ogledali. □

BILI SMO

Koncert ob dnevu žena in materinskem dnevu

MARJETKA OREL

Ob dnevu žena in materinskem dnevu smo obiskali koncert Prifarskih muzikantov. Koncert je bil v restavraciji Pan, obiskovalkam pa so ga omogočili Občina Kidričevo, podjetja Talum, Silkem in Boxmark ter Zveza kulturnih društev Občine Kidričevo. Zvok etno glasbene skupine Prifarski muzikanti je popestril nedeljski večer, 10. marca, ko so Kostelčani zaigrali v veliki dvorani restavracije Pan v Kidričevem. Ob mednarodnem prazniku žensk in materinskem dnevu, ki je posvečen izkazovanju pozornosti, hvaležnosti in priznanja materam za njihovo poslanstvo, so podporniki koncerta tako tudi letos polepšali dan našim slavljenkam. □

Mladi mladim

DR. MARKO HOMŠAK, FOTO: Arhiv Taluma

V kulturni dvorani Gimnazije Ptuj so 29. marca letos dijaki 3. letnika izvedli zaključno predstavitev projekta »Mladi mladim«. Na njej so predstavili nekatere rešitve za okoljevarstvene probleme.

Že pred tem je osem dijakov obiskalo družbo Talum. Ogledali so si proizvodnjo in dobili osnovne informacije o tehnoloških in okoljskih izboljšavah v skoraj 65-letni zgodovini tovarne.

Na zaključni prireditvi na gimnaziji so poleg Taluma sodelovale še Javne službe in Komunalno podjetje Ptuj.

Projekt »Mladi mladim« je potekal pod okriljem pisarne evropskega poslanca Franca Bogoviča, ki je tudi prisostvoval zaključni prireditvi. Dijaki so pripravili zelo dobro prireditev s podrobno predstavitev posameznih področij in utrinke z obiskov podjetij in končali z glasbeno točko. Sledil je klepet z evropskim poslancem.

Takšna srečanja z mladimi so zaželeni, saj z neposredno izmenjavo informacij in predstavitev širimo ozaveščenost in skrb podjetij za čisto in zdravo okolje. Mladi bodo v prihodnosti na svoji poklicni poti tudi sami del trajnostnega razvoja. □

Povezave med odpadki in kemikalijami

Prispevek na konferenci

DR. MARKO HOMŠAK

Na univerzi Alma Mater Europaea v Mariboru je 15. in 16. marca potekala 7. znanstvena konferenca z naslovom »Za človeka gre: Prihodnost zdaj!«. Konferenca je bila mednarodna, sponzorirali pa sta jo družbi Impol in Eles.

Na konferenci je v sekciji izobraževalnega programa Ekoremediacije sodelovala tudi družba Talum, in sicer s prispevkom dr. Marka Homšaka z naslovom »Večje nesreče in nevarni odpadki«. V prispevku so bile prikazane različne dodatne povezave med nevarnimi lastnostmi odpadka in stavki o nevarnosti za snovi po Uredbi Seveso III, torej med različnimi zakonodajnimi sklopi, ki neposredno niso povezani.

Skupni imenovalec vsega opravljenega dela je povezovanje različnih področij okolja, ravnanje z odpadki in kemikalijami ter povezovanje industrijske prakse z različnimi izobraževalnimi institucijami na visokošolski ravni. □

BILI SMO

Obiskale smo **knežje mesto**

LILIJANA DITRIH, FOTO: **ALEKSANDRA JELUŠIČ**

V petek, 8. marca, ob 12.00 smo se trije avtobusi, polni veselih, nasmejanih in razigranih talumovk, odpravili na izlet, ki sta nam ga kot pozornost ob dnevu žena podarila sindikat SKEI in Talum. Vse smo v dar dobile tudi lepo lončnico.

Pot nas je najprej vodila do mogočnih razvalin celjskega gradu. Najbolj vztrajne so se povzpele na vrh, od koder se je ponujal čudovit razgled na mesto ob Savinji. Vodiči so nam povedali veliko zanimivega o zgodovini celjskih grofov, Hermanu, Frideriku in Veroniki, Barbari, kraljici ogrski ... V mestu Celje smo si ogledali najbolj zanimive stavbe, kot so npr. Spodnji grad, Narodni dom – zdaj sedež Mestne občine Celje, Marijino znamenje, Knežji trg ... Sledila je ura za samostojno pohajkovanje po mestu, za kavico s sodelavkami iz različnih okolij, s katerimi se bolj poredko vidimo, za sladico ...

Potem smo se odpravile v Slovenske Konjice in na ogled dvorca Trebnik. Predstavljene so nam bile energijske točke in tam smo se pod vodstvom predstavnice dvorca lahko prepustile umirjanju. Popile smo čaj, preskušale kreme in kremice za ti-soč in eno stvar ali pa se prepustile enemu izmed energijskih in lepotnih tretmajev.

Na večerji v Konjicah ni manjkalo dobre hrane in predvsem pogovorov o temah – za spremembo – bolj zasebne narave in ne o službi. In minil je lep popoldan v družbi sodelavk. □

AKTIV KRVODAJALCEV TALUM

Delite sebe v dobro drugega

DAROVANJE
IMAJO V KRVI

MARJETKA LEDINEK

Krvodajalska akcija

Krvodajalska akcija v aprilu bo v četrtek, 25., in torek, 30. aprila 2019, od 7. do 11. ure na transfuzijskem oddelku ptujske bolnišnice oziroma vsak torek in četrtek v mesecu.

Izlet Aktiva krvodajalcev bo v soboto, 11. maja 2019. Podrobnosti o izletu so objavljene na plakatnih mestih in na intranetni strani. Vabljeni.

O DELOVANJU AKTIVA KRVODAJALCEV

Za uspešnost aktiva je pomemben vsak krvodajalec. Za uspešno delovanje našega aktiva smo si zastavili smernice, naloge in pravila, ki jim bomo sledili tudi v prihodnosti.

- Naše poslanstvo je pridobivanje novih članov. Vse, ki ste zdravi, se dobro počutite, ste stari od 18 do 65 let in tehtate več kot 50 kg, vabimo, da se nam pridružite.
- Krvodajalcem, ki darujete kri (najmanj dva odvzema krvi v enem letu), bomo v začetku novega koledarskega leta podarili darilni bon za kosilo v restavraciji Pan.
- Krvodajalske viteze, ki so kri darovali stokrat, še dodatno nagradimo.
- Enkrat letno (v februarju ali marcu) naš aktiv organizira občni zbor krvodajalcev, na katerem podelimo plakete in priznanja za okroglo število odvzemov krvi (nov sklep Rdečega križa Slovenije).
- Vsak leto se krvodajalci odpravimo na izlet.
- Za občni zbor in izlet pobiramo prispevek, ki ga nato porabimo za potrebe krvodajalcev. Če se krvodajalec občnega zbora in izleta ne udeleži, svojo odpoved pa nam pravočasno sporoči, mu prispevek vrnemo.
- Na internetni strani mesečno ažuriramo število odvzemov krvi (novost v letu 2019).
- Na intranetni strani, infotabliah in s plakati vas sproti obveščamo o krvodajalskih akcijah.
- Vsaka dva meseca poskrbimo za objavo v časopisu Aluminij, povezano s krvodajalstvom.
- Na intranetni strani in na Talumovi strani na Facebooku predstavljamo naše krvodajalce.
- Svoja vprašanja in dileme mi lahko vedno pošljete na elektronski naslov ali pa me o njih seznanite po telefonu (e-naslov: marjetka.ledinek@talum.si, telefon: 070 632 332). Vsi podatki so vam ves čas na voljo tudi v pisarni predsednika sindikata Taluma (naš aktiv ima odprt račun pri Konferenci SKEI, Talum).

Postanite tudi vi krvodajalec oziroma krvodajalka in pomagajte bolnikom, ki pri svojem zdravljenju potrebujejo kri. Vaša kri je nenadomestljivo zdravilo in najdragocenejše, kar lahko podarite. □

LASTNA SKRB + TALUM = ZDRAVJE

Živeti **tukaj in zdaj**

MATEJA HERGULA KNEŽEVIĆ

Gledamo, a ne vidimo, poslušamo, a ne slišimo - delujemo kot avtomatski pilot, življenje pa teče mimo nas. Vendar pa je ravno »sedanjost edini čas, ko je komur koli od nas treba živeti - vedeti kar koli - občutiti - se učiti - delovati - se spreminjati«, kot je rekel Jon Kabat-Zinn.

Ohranjanje stika s samim sabo

Sodobni svet je svet tisočerih možnosti in želja, hkrati pa tudi svet tisočerih izzivov, naraščajočih stisk in težav, otopelosti in izpraznjenosti. Vsak od nas se namreč v določenem obdobju življenja srečuje z izzivi in težavami, ki jim je lahko bolj ali manj kos, kar vse vpliva na naše počutje. Večina ljudi bi sicer zase rekla, da se počutijo duševno zdravi, a to še ne pomeni, da so tudi zadovoljni, mirni, izpolnjeni in srečni. V vsakdanjem življenju zaradi hitrega tempa in velikega števila obremenitev pogosto izgubimo stik s sabo, občutek za to, kdo smo, kaj si v življenju želimo, kakšne so naše potrebe.

ZDRAVOTALUM
Aktivnosti za zdravje

Več informacij
o aktualnih aktivnostih
v Kadrovski službi,
na intranetu, infotabliah
in oglasnih deskah.

LASTNA SKRB + TALUM = ZDRAVJE

- plavanje v Termah Ptuj
- fitnes
- rekreacija v telovadnici (Hajdina, Kidričevo)
- vodena vadba (BeeFit, Center Aerobike)
- anonimno telefonsko svetovanje (080 17 16)
in e-svetovanje (<http://portal.naprej.eu>)
- cepljenje proti klopnemu meningoencefalitisu in sezonski gripi
- program Nazaj na konja (nova skupina se bo oblikovala v marcu)
- aktivnosti za otroke - Rišemo in pišemo
- Talumov dan za zdravje

POVEJ NA GLAS

Prvoaprilske potegavščine

GREGOR JURKO

FOTO: ALEKSANDRA JELUŠIČ

V časopisu Aluminij smo letos uvedli novo rubriko, v kateri vas bomo vsakič izzivali z novo temo. Tokrat smo vas povprašali o prvoaprilski potegavščini. Naši sodelavci so zbrali pogum in povedali na glas ...

MOJA PRVOAPRILSKA POTEHAVŠČINA

Delavnice na temo čuječnosti

Te besede so bile vodilo pri pripravi delavnic na temo čuječnosti, ki sem jih izvedla v začetku meseca marca za dve skupini strokovnih sodelavcev; skupaj se jih je udeležilo 30. Na delavnici so udeleženci spoznali koncept in mehanizme delovanja čuječnosti (ang. mindfulness) ter preizkusili praktične vaje in primere, ki nam lahko koristijo oziroma pomagajo pri večjem zavedanju sedanjega trenutka (prenehati delovati kot avtomatski pilot), večji osredotočenosti na aktivnosti in delovne naloge, prepoznavanju lastnega počutja (telo, misli, čustva), boljšem stiku s samim seboj, spoprijemanju s stresom, krepitevi pozitivne naravnosti ...

Skrb za dobro psihofizično kondicijo

Poleg teh dveh delavnic sem v marcu izvedla še šest delavnic, namenjenih vodjem izmen, z naslovom Skrb za dobro psihofizično kondicijo. Teh delavnic se je skupaj udeležilo 64 zaposlenih. Tudi na njih smo osvetlili pomen skrbi za lastno dobro počutje – skupaj smo ugotavljali, da ni telesnega zdravja brez duševnega zdravja. Res je, da je to področje, ki je pogosto tabu tema in se o njem ne pogovarjamo velikokrat. Ravno zato smo želeli s temi delavnicami ovreči mite in stereotipe, ki so pogosto prisotni in so tudi vir napačnega razumevanja. Pomembno je, da se o teh vsebinah pogovarjamo, saj šele zavedanje in priznavanje težav lahko pripeljeta do iskanja pomoči, ki ne pomeni šibkosti, ampak moč, saj posamezniku lahko predvsem koristi. Pri tem lahko zelo veliko naredimo tudi sami – s skrbjo zase na različnih področjih, z iskanjem in razvijanjem lastnih notranjih virov in moči.

Poslovna simulacija

Delavnicam je sledila še poslovna simulacija, ki je prav tako prispevala k sproščenemu vzdušju, saj smo skupaj ugotovili, da cilje lahko dosežemo le z medsebojnim sodelovanjem, povezovanjem, odprtostjo in poslušanjem drug drugega. □

Vesna Košir

Ko sem bila zaposlena še v kadrovski službi, smo sodelovali tudi z zunanjimi ponudniki delovne sile. Še dan pred prvim aprilom smo imeli z enim od njih sestanek, na katerem smo napovedali zmanjšanje delovne sile, česar ni preveč dobro sprejel. Naslednji dan, prvega aprila, sem ga poklicala, da naj v dveh dneh najde 12 ljudi, ker imamo dodatne potrebe. Seveda se je razburil – kje naj vendar v tako kratkem času najde toliko ljudi? Ko se je njegov »vihar« nekoliko polegel, sem ga potolažila in spravila v dobro voljo, da nujno potrebujemo le dva človeka, kar je bilo seveda izvedljivo.

Brigita Ačimovič

He he, pa smo res v preteklosti sodelavke zelo dobro »potegnile« nekdanjega šefa. Sicer stara »fora«, ampak izvedba je bila pa fantastična. Ko je takratni šef sodeloval pri pripravah na enega izmed strokovnih kongresov, ki je potekal aprila, in je bil ravno na 1. april pri delu nekaj časa službeno odsoten, mu je ena izmed sodelavk na mizi pustila listek, na katerem je pisalo, da ga je v zvezi s kongresom klical gospod Medved in da ga mora nujno poklicati. Seveda je bila pripisana telefonska številka živalskega vrta v Ljubljani. Šef je potem takoj zavrtel telefonsko številko in želel dobiti gospoda Medveda. Gospa na drugi strani mu je povedala, da bo to nekoliko težko. Na šefovo vprašanje, zakaj bo to težko, saj ga je gospod Medved pred kratkim klical in želel, da ga pokliče nazaj, mu je gospa vljudno povedala, da je gospod Medved sicer tam, a ga bo težko poklicati, saj je v kletki. Šefova reakcija je bila zelo glasna, a smo se vsi od srca nasmejali zaradi te potegavščine, in to še leta dolgo vsakega prvega aprila.

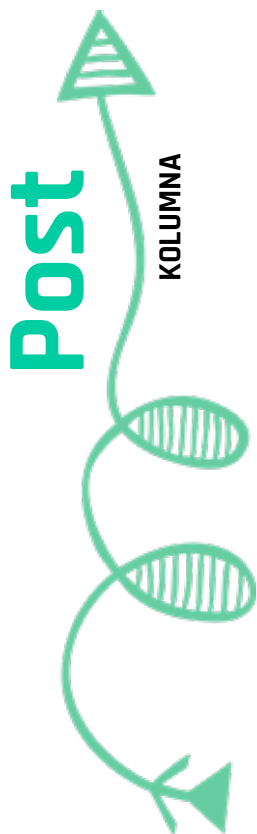
Tanja Flajs

Moja najljubša prvoaprilska šala je tista, v kateri sem si »privoščila« prijateljico. Po telefonu sem jo poklicala in ji rekla, naj pride pome na policijsko postajo Ptuj, saj sem bila pridržana zaradi razžalitve uradne osebe. Zgodba je šla nekako takole: »Policisti so me zjutraj, na poti proti Talumu, ustavili. Ker je prvi april, sem bila prepričana, da se je policaj glede prehitre vožnje in kazni, ki je sledila, z menoj le pošalil. Začela sva se prerekati in na koncu se policaju nisem bila pripravljena opravičiti ...« Seveda na začetku ni bilo »šans«, da bi mi prijateljica verjela, vendar sem ji v nadaljevanju razložila, da je moj partner v tujini, staršem pa pri teh letih res ne bom dala priložnosti, da se na moj račun še vse leto zabavajo. Na moje presenečenje je bila zgodba zanj na koncu tako prepričljiva, da je sklenila priti pome. Deset minut po najinem pogovoru sem jo ponovno poklicala, da jo povprašam, ali je že na poti. Seveda je bila že avtu in takrat sem ji priznala, da je šlo le za prvoaprilsko potegavščino. □

GREGOR JURKO

Foto: Arhiv

Kdaj v podjetju pride čas, ko lahko rečemo, da nam je uspelo vse, kar smo si zamislili? Če ste zaposleni v šoli, je to precej lažje, ker ima šolsko leto v nasprotju s poslovnim smiselni zaključek: konec je tam nekje v zadnjem tednu junija, ko še zadnjič odzvoni, ko razdelijo spričevala in spustijo otroke z verige, odprejo okna, prezračijo prostore, nato pa hitro zaklenejo vrata, potegnejo črto pod šolsko leto, vse zgodbe in nezgode minulega leta pa lahko utonejo v pozabo vse do prvega septembra, ko se vse dogodivščine začnejo pisati na novo. Čas se za dva meseca lahko ustavi.

Precej drugače je v podjetju, kjer takšnih zaključkov ne poznamo, še posebej ne v podjetju, kot je naše, ki živi vseh 24 ur na dan, sedem dni na teden, vse leto. Poslovni dogodki, informacije, osebne zgodbe, zgodbe kolektivov si sledijo hitreje, kot nam uspe menjavati list in jabolko na naši alujablani pri glavnem vhodu, in noben dopust posameznika ali kolektivno zaprtje posameznega obrata ne ustavi zgodb, ki jih piše naše podjetje, zato je toliko bolj pomembno, da se znamo občasno ustaviti, se udariti po rami in si reči, mater, to pa nam je res uspelo, oziroma v skladu z našim sloganom »Skupaj zmoremo skoraj vse«: skoraj nam bi uspelo.

Kultura podjetja se gradi tudi na teh formalnih ali neformalnih druženjih, ko za trenutek stopimo ven, na palubo te naše letalonosilke, se naslonimo na ograjo, prižgemo cigareto in se ozremo naokrog po razburkanem morju, hvaležni, da naša barka s sebi lastno vztrajnostjo pluje po globalnih oceanih že od leta 1954.

Dovolj je metafor, ugasnite cigareto in hitro nazaj pod palubo. Da bi lahko praznovali, se moramo najprej postiti, pridno delati, se dobro pripraviti na nove izzive in ohranjati kondicijo. Edina možnost, da se lahko umirijo tisti, ki nimajo počitnic, je postni čas na prehodu iz zimskega spanca v spomladansko in poletno akcijo. Postenje poznamo že tisoč let in ni povezano samo z verskimi prazniki, ampak gre za zdrav način obvladovanja bolezni, prečiščevanja telesa, to je čas, ko se za nekaj časa odpovemo nezdravi prehrani, pijači ali drugim pregreham, ki sicer delajo življenje bolj zabavno.

Poznamo različne oblike posta. Nekateri se postijo ob luninih menah, drugi 40 dni pred veliko nočjo, obstajajo tudi dnevni, dvodnevni, tedenski ali mesečni posti, ko uživamo samo vodo, nesladkane čaje ali sadne in zelenjavne sokove. Na ta način telo samo izloči strupe, na ta način se pomladi, postane vitalno, lažje, hitrejšo, bolj odzivno.

Postijo se ljudje, postijo se tudi živali, postijo se celo podjetja, le da se ta oblika postenja bolj popularno imenuje rezanje stroškov, optimizacija poslovnih procesov, konsolidacija poslovnih programov ali balansiranje stroškov s prihodki. Če uporabimo elektrotehniško metaforo, je to čas, ko se v podjetju pogledajo viški jalove energije, ki je za delovanje sistema sicer nujno potrebna, ne prinaša pa neposredne koristi oziroma ne prispeva k učinkoviti delovni moči sistema. Na tem področju je v zadnjem času veliko inovacij: od selitve v kraje, kjer še znajo delati za pest riža, do digitalizacije, robotizacije, unifikacije proizvodov. Žal brez teh dolgih besed in zapletenih skovank kasneje ne pridemo do bolj pogostih preprostih besed, kot so: velikonočna šunka, božičnica, druženje, špricer, mešni gvant, novi šuhi, pecikl, avto, nove mašine, trinajsta plača, štirinajsta plača, beli kruh, lignji s tatarsko. Tak' pač je dandanes. Jebi ga. □

Zahvali

Ob boleči izgubi dragega očeta, brata in dedka

Lovrenca Kozoderca

iz Lancove vasi 52, upokojenca Taluma,

se iskreno zahvaljujemo sindikatu SKEI Talum za darovano cvetje in odigrano žalostinko ter vsem, ki ste ga pospremili na njegovi zadnji poti in darovali cvetje in sveče. Vsem še enkrat hvala!

Vsi njegovi

Ob izgubi našega dragega

Janeza Jeze

iz Doklec 8, Majšperk, upokojenca Taluma,

se iskreno zahvaljujemo vsem za izkazano pozornost, izrečene besede tolažbe, darovano cvetje in sveče ter vsem, ki ste ga pospremili na njegovi zadnji poti. Vedno bo ostal v naših srcih.

Vsi njegovi

TALUM	ROPOT, TRUŠČ (STAR.)	RAŠT (STAR.)	ANGELINA JOLIE	MODRA MISEL: LATINSKI PREGOVOR	ITALIJANSKA OBLIKA IMENA MARJAN	SLOVENSKA PEVKA (MAJDA)
DUŠEVNI PRETRES, DUŠEVNA POŠKODBA						
IZLETNIK, POPOTNIK						
LASNI ZAJEDAVEC			KOZJE USNJE, IRHOVINA			
			HRIB NAD BEOGRADOM			
SLOVenci V ITALIJANSKEM OKOLJU (SLABŠ.)						MON-GOLSKI POGLAVAR
PRED-DVERJE BAZILIKE	PLATNEN PRTIČ, KI POKRIVA DUHOVNI-KOV VRAT	VOZILO NA TIRIH				
		KRAJ PRI ZREČAH				

SESTAVIL: JANKO SEGULA	SEZNAM IMEN	VRV ZA DODATNO ZAVAROVANJE PLEZALCA	RASTLINA VETRNICA, KOSMATINEC	FRAN-COSKO LETOVISČE OB AZURNI OBALI	ČEDO PRICA	ČLOVEKOV MISLEČI DUH PRI PLATONU	MESTO NA MO-RAVSKEM, TUDI OLOMUC	PLAZILEC, KI SPRE-MINJA BARVO KROKAR (PEŠNIŠKO)							
PREBI-VALEC IVANČNE GORICE												TURŠKI VELIKAŠ	TALENT		
POMOČNICE, ŽENSKÉ, KI MANI-PULIRAJO												ŽALOST (ZAST)	DRUŽINA PTIČEV IZ REDA KUR		
VITEZ OKROGLE MIZE KRALJA ARTURJA, EREK					ORGAN DRŽAVNE OBLASTI V BIVŠI SZ ? , RE, MI ...							REŽA, ŠPRANJA	UMETNOSTNI BLOG PO BAROKU		
POTUJOČI PASTIR						POLTEMA						RANO-CELNIK, PADAR	KARL ISAKSON		
SLOVENSKI IGRALEC BAN				LESENO PIHALO				Z ENE STRANI NA DRUGO PODLOŽNIK NA MANJŠI KMETIJI					PRISTA-NIŠČE V JUŽNI ITALIJI	NA TLEH LEŽEČE SUHO VEJEVE, SUHLJAD	
DOLG, ODPRT INDIJANSKI ČOLN					OVČJE KRZNO							DEDALOV SIN	BIZMUT		
	VERIŽICA, TUDI LANČIČ				MOČVIJSKA PTICA, SELIVKA				ŠPELA BRACUN			MESTO V ŠPANIJI	JAPONSKI PISATELJ (FUTABATEI)		
	ORŠKI OTOK V SPORADIH								OLGA JANČAR						
ALFI NIPič			NE-STRUPENA KACA				KRAJ PRI DRAVO-GRADU	KAMBOŠKI GENERAL (LON)							
IZDELAVA VZPO-REDNIH GREBENOV NA PILI												IGOR OZIM	REKA SKOZI INNSBRUCK	PRINC V EPU MAHAB-HARATA	PREKOP NA MAD-ZARSKEM
ŽOGA IZVEN IGRIŠČA				ANGLEŠKI GLASBENIK (BRIAN)					MOŠTVO, EKIPA,					HRVAŠKO MESTO ALKARJEV	VENO TAUFER
				NIKOLA TESLA					NOBELJU						
NEVIHTA POVEZANA S FRONTAMI IN DEPRESIJO															
UTELE-ŠENJE BOGA VIŠNUJA V HINDUIZMU							DINOZAVER, KI JE HODIL POKONČNO KOT PTICA								

SLOVARČEK: ANAFA-grški otok v Sporadih, AVATAR - utelešenje boga Višnuja v hinduizmu, ČOKETA-močvirvska ptica, selivka, NARTEKS-preddverje bazilike, NUS-človekov misleči duh pri Platonu, ONATE-mesto v Španiji, ORNITOPOD-dinozaver, ki je hodil pokončno, UNGE-švedska pisateljica (Mirja).

RIŠEMO IN PIŠEMO

2019

KOLESJE ZDRAVJA

**Kolesarjenje je prijazno do okolja,
prihranimo lahko čas in denar ter naredimo veliko
za dobro počutje sebe in svoje družine.**

O kolesju zdravja se bomo z našimi otroki na zabaven način podučili **24. maja 2019 na osrednjem dogodku Rišemo in pišemo v Talumu.** Otroke sodelavcev v skupini Talum bomo z osebnim vabilom povabili, da svoja doživetja na kolesu predstavijo v ustvarjalnih izdelkih.